

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEL'U NA ŠESTNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok --- 4 koruny --- hal.
 Na pol roka --- 2 " --- "
 Na štvrt roka --- 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

EDVARD SÁNDORFI.

Majiteľ a vydavateľ :

JAN MOLNÁR

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, VIII. ker., József-körút 35.

sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

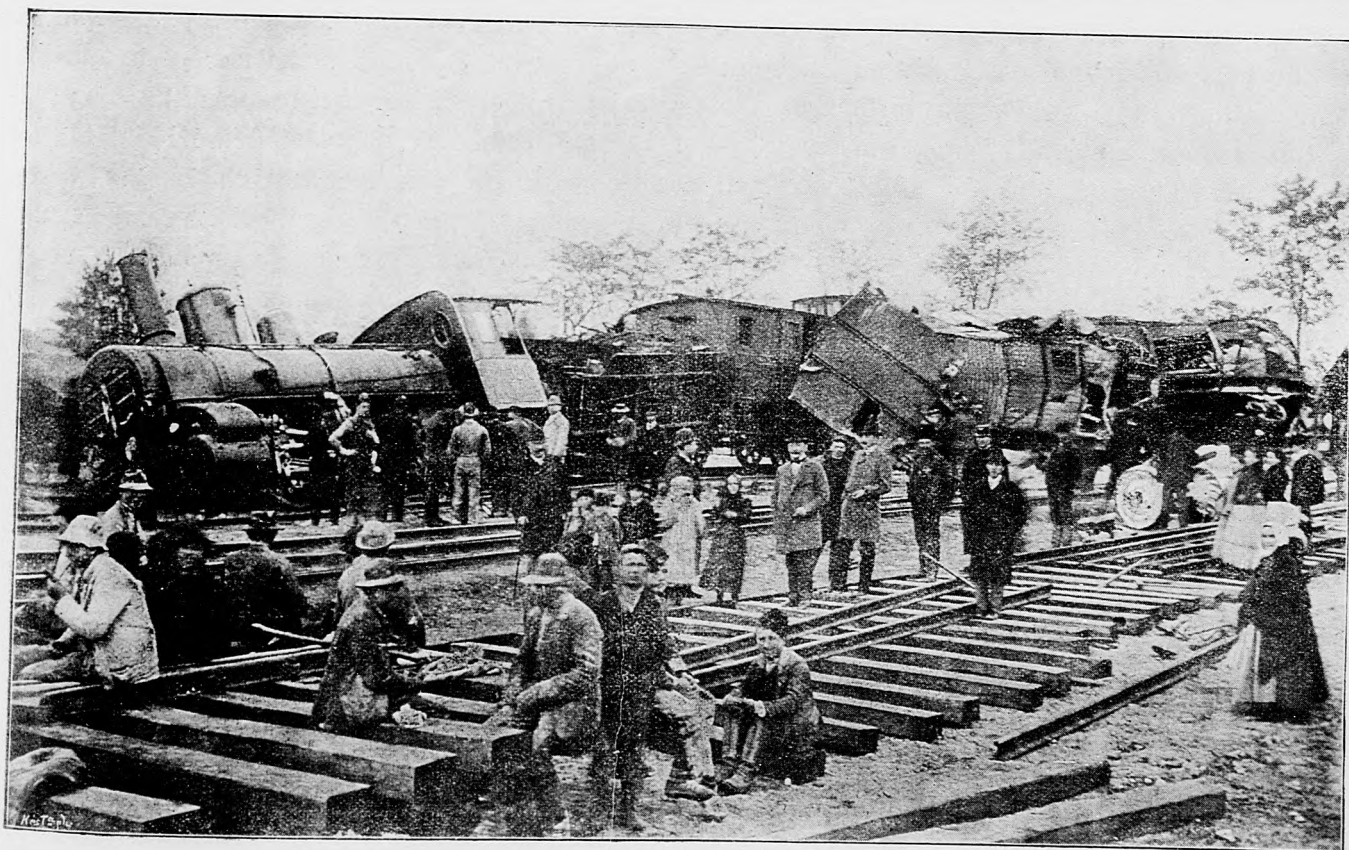
„Celý svet“.

To pán ministerpredseda Széll ráčil tak ľudákovi Molnárovi pichlavo povedať, že vraj: «medzi nami a vami je celý svet rozdielov».

Tedy liberálna a ľudová strana aj dľa výpovedi pána Szélla tak si stojá oproti jako nebe a zem.

Nuž a s týmto neni nič nového povedané. To sa veru vie, že medzi kresťanskou ľudovou a židovskou liberálnou stranou je ohromný rozdiel nad všetky rozdiely. To my ľudáci žiaľ Bohu už

dávno zkusujeme. Prečo to teda predseda p. ministerpredseda za potrebné uznával aj verejne hlásať? Krátka odpoveď: výlučne len k vôli židom a židovským sluhom. Stalo sa, že terajšia vláda čosi-kdesi bola prevzala pre meno s ľudového programu, aby ľudákovi oči slepila. Tak n. pr. odanila na pár halierov bursu, urobila zákon o agentoch-vigécoch, no aj volebný zákon zpotvorila, a na to ktorísi židia frľali, že sa to robí k vôli ľudu kresťanskému a jeho strane, a podajedni ablegáti liberálni tiež krútili hlavou, bo mysleli si, že sa týmto spôsobom to liberálne šafá-

Nešťastie jedného nákladného vlaku v Galánthe.

renie naruší. Ministerpredseda teda ako láskavý tatík svojich veľkožalúdkových detí ponáhal sa uspokojiť malomyselných, vysloviac sa: medzi mnou a ľudovou stranou stojí celý svet rozdielov. Všetci židia a všetci liberálni ablegáti-direktori-bankári-správcovia a ostatnia «perepuť, sberba to satanášová» — jako p. Rojko by povedal — oddýchli si uradosení nad týmto výrokom ministra-predsedy.

Že v čom vlastne ten rozdiel medzi nami a liberantmi záleží, to sa ani nedá v niekoľko riadkoch opísať. Veď keby všetky tie biedy, krivdy, násilia, klamstvá, všetky tie slzy, kliatby, ztraty a tresty utláčaného ľudu kresťanského sme chceli opísať, ktoré nám liberanti zapríčinili, to by nám ani fažké sväzky kníh nestačili.

My len na to chceme teraz poukázať, že áno celý smer politiky liberantov je docela oprotivný ako je smer politiky našej. Liberanti pridržiajú sa krčovitosti svojich starých hrncov ako húsenice v hrbe. Jejich politika, rečenia, zákony a celé zaobchodenie s takzvanou svobodnou vôľou voličov podobá sa príliš komédie. Hlásajú sa síce aj s jejich strany všeliaké pekné heslá, hovoria príčasťo o vlastenectve, o svobode, o dobrobyte ľudu, o kupectve, o roľníkoch, o priemyselníkoch aj o mravnosti, ale to všetko je porychtované a nastrojené ako taká kunštovná mašina, ktorá každému strojníkovi liberantovi kydá hojno do hrncea.

Každé remeslo a každý obchod má svoje — ako to vy vravíte — spády. Keď sa kto do tých všeliakých fortieľov nerozumie, nuž klepnú mu zuby na prázdno.

A verte mi, že aj politika liberantov má veľmi podivné, umelecké spády. Tu treba takýto nadžupan, tam ten a ten musí byť slúžnym; tu treba žandár, žalár a násilenstvo, tam zase treba sa lichotiť; na tento vidiek pošleme Egána alebo Kaffku, na inom vidieku necháme židov úžeriť; tu treba neobozretného liberanta trestať, tam zase zkrátiť niečím volajakého havkáča; tu treba noviny kúpiť a podporovať, tam zase druhé trestať; jedným dajú sa školy, mosty, tamtým prisľúbime železnicu; týchto ablegát musí nám mlčať, hen tých musí nás skoro zjesť. — Dnes bude minister odpovedať na všetky strany, zajtrá budú sa sypať telegramy a všetky noviny rad-radom musejú proti ľudovej strane písať; dnes musí volaktorý Koššuthista na rozkaz vadiť sa s ministrom, a zajtrá

bude minister strachy púšťať na ľudákov, že hľa nemôže nič pre Koššuthistov. — Pred voľbou vystrú si liberanti mapu okresov a nadžupani pošlú správu o všetkom, ako kde čo stojí; koľko treba pre kortešov, jako by sa dali voličia obrobiť, či dobrým slovom, či sľubom, či strachom alebo gulášom; potom tiež koľko je v okrese bohatých židov a liberantných statkárov, na ktorých groše a vozy možno rátať atď. No potom liberanti si povedia: tieto okresy musejú byť naše, títo zase prepustíme Koššuthistom, aby sme mali na sneme poslušných havkáčov, a za tamtie ostatnie idte sa vadiť a trhať, my vás budeme proti ľudákom podporovať.

A prečo sa to tak všetko robí: tu tak, hen-tam inak a všelijako u tých liberantov? Nuž to je vám len ten «alkotmányos szabadság» t. j. ústavo-právna svoboda taká. To je tá liberantná kunštovná ohromná mašina, ktorá vás ustavične holi, derie a ajto najmenšie zrnko s vás vymlátí, že ostanete napokon prázdnu slamou. Táto mašina má tiež všeliaké spády, fortiele a klučky. S ňou umní liberanti narábajú tak, ako vy doma, keď dávate zuby mašinové hned na husto, hned na redšie, alebo premieňate si na vejári riečice dla potreby.

A k tejto liberantnej mašine nijako nepasuje strana ľudová. Bo naši ľudáci chcejú tú mašinu aj s jej hrncami pristaviť a rozprašiť. A to je liberantom mrzké a nepochopiteľné. Veď tak by sa tu mohlo pri tých liberantných papách pekne krásno panovať pri pokoji, až milá vec. Veď mašina výborne účinkuje a ľud je im hlúpi a slabý ako slama, s tým by si mohli robiť, čo by len chceli. A čo neni sprosté, na tých je žandár; a u koho žandár nepomôže, zapchá sa mu hrtán s vyznačením, úradom, árendou, platom. Oj, tá výborná mašina má na všetko svoje dobré klučky!

Len už tá ľudová strana, to je ten celý svetový rozdiel. Nie žeby spolu mlátila a holila hlúpych kresťanov, lež ešte ich ide ratovať a mašinu liberantov pristavovať. Ten Rakovszký, Zichy, Molnár, Zmeškál, Páder, Buzáth a ostatní vždy ktorýsi volačo vymyslí, vyňuchá, jako keby aj oni nemôhli aj jako ľudáci pekne s liberálmi spulbrať a veľkopanskú politiku pri dobrých oročkách prevádzať! Čo-že bude s liberantných hrncov, keď ľudáci postavlia na nohy tú ubohú kresťanskú sedlač?

Hľa, táto poslednia nemilá otázka: to je ten rozdiel svetový; to tých vašich liberantov najviac omíňa.

Volaktorí pánkovia síce mali doteraz vľú tmu, lebo medzi Széllovou a ľudovou stranou žiadného rozdielu vidieť nechceli. Nuž ale ľahko im bolo na slepú babu, či na slepého deda sa hrať, keď im žid freikartu alebo vymenujúce písmo za farára na oči priliepil.

Ale tomu ubohému ľudu je nie tak ľahko. Ten tiež nebude vidieť ale od hladu.

Také sú hľa tie rozdiely svetové medzi stránkou kresťanskou a protikresťanskou. Jedna slúži Bohu a ratuje ten ľud boží, druhá je proti Kristu a jeho vykúpencom.

Ale viete vy čo je predsa najväčší rozdiel medzi nami? To, že strana kresťanov akokoľvek prenasledovaná a zapredávaná musí konečne zvíťaziť; a stranu liberantov, stranu protikresťanskú poberie so všetkým činom zlý, ktorému ona slúžila. K čomu páni liberanti pomáhajú vám Pán Boh!

Edvard Sándorfi.

POLITICKÉ CHÝRY.

Nový strážca koruny.

4-ho decembra volili na spoločnom zasadnutí poslancov a veľmožov nového korunného strážcu. Dľa starej obyčaje jeden zo strážnikov má byť katolík, druhý protestant. Následkom odumretia Szlávyho uprázdnilo sa miesto strážcu katolíckeho. Vláda kandiduje vždy štyroch na také uprázdnené miesto strážcu a na prvom mieste kandidovaný je kandidátom vlády. Postavenie strážcu korunného považuje sa za veľkú hodnosť, bo sú s tým spojené veľké privilegia u domu kráľovského. Preto vždy len tí najzaslúženejší mužovia môžu sa na túto hodnosť dostať.

Každý by myslel, že už za strážcu koruny sv. Štefana bude vláda hľadať muža zaslužitého katolíka, akých máme predsa chvála Bohu v rodinách Zichovcov, Jósikovecov a iných. Ale liberanti musejú vždy silou-mocou dokazovať, že v otázkach nás katolíkov najpálčivejšie sa týkajúcich nie ohľad na nás, lež len ohľad na židov a kalvinov bánffických rozhoduje. Gróf Belo Széchenyi bol najtuším bojovníkom za cirkevnopolitické zákony a najprvší miláčik židov a Tiszu starého, tedy je vyprovokovaný, «echt» liberant. Vláda tedy tohoto výtečníka liberantského dala vyvoliť za strážcu koruny sv. Štefana.

Síce vláda si len pokračuje v jej protikresťanskej politike. Za predsedu magnátskej tabule dala gr. Csákyho arciliberanta, teraz za korunného strážcu gr. Széchenyiho tiež kóšerového liberanta, aby nikomu neprišlo ani na um pochybovať o tom, že Széllova vláda je práve taká ba ešte viac liberálna, ako bola vláda Wekerla a Bánffyho.

Volebné pohyby.

Liberanti potulujú sa po okresoch naporád a s najväčšou usilovnosťou vyhľadávajú duchovné osoby za kortešov. Keď sa im také niečo podarí, idú sa s tým hneď pochváliť svojmu tatíkovi Széllovi. Ale voláke zázračné úspechy nevedia z tohto ohľadu docieľiť. Kde-tu najdu sa kadejakí podozrivej minulosti ľudkovia, ktorým je grácia liberantov príliš potrebná. Tak najnovšie vieme zase o jednom takom pánkovi — chvála Bohu však nie z našich strán. Kdesi v okrese fogarašskom zriadila sa strana liberantov. Predsedom ostal Pánczél, pastor-kalvin, prvým predsedom Ivan Šimon, katol. kňaz, gvardian a druhým podpredsedom Alexander Jordán rabin židovský. Teda mních! Hm, hm...! Ale čo, to si on snáď tak vyčítal so sv. Evangeliuma. Bol jeden mních, mal moc kníh atď.

Asbóth.

Tento človek nieraz prekvapil svojou ostrovtipnosťou tak snemovnu jako aj obecenstvo, čítajúce jeho reči. Pri posledných voľbách bol vystúpil s ľudáckym programom. Už vtedy nikto nedôveroval v jeho stálosti, pretože on vôbec nevedel vytrvať nikdy pri žiadnej strane.

Tak sa stalo aj teraz. Keď nastúpil Széll stolec ministerský, on jediný s ľudovej strany pridala sa ku nemu opustiť stranu svoju. — Minulého týždňa rečnil na sneme napadajúce aj ľudovú stranu. Ale náš Buzáth hneď vyskočil a náležite vyučil ho o statočnosti, či je to slušné dať sa vyvoliť s ľudáckym programom a potom jedno-ducho bez opýtania sa voličov obrátiť kepeň.

P. Asbóth si natoľko pripustil k srdcu káranie Buzátha, že po krátkom rozmýšľaní napísal list, v ktorom zadakuje za mandát. — To síce mohol aj hneď vtedy, keď vystúpil s ľudovej strany urobiť.

Obradná reč u grécko-katolíkov.

U grécko katolíkov veľmi namáhajú sa niektorí dobrí katolíci panskí, aby sa rumunská a staroslavianská reč obradná pri bohoslužbách na maďarskú premenila. Daktori kňazi k vôli týmto pánom — mne nič, tebe nič začali po maďarský odbavovať bohoslužby. Iní zase prosili Pápeža, by im to povolil.

Poneváž ale aj v novinách aj medzi dobrými katolíkmi nastaly zvady, biskup munkáčsky Firezák vydal o tej otázke pastiersky list, v ktorom medziiným píše aj toto:

V Uhorsku sú nateraz pre grécko-katolíkov dve reči potvrdené skrze rímskych pápežov za liturgické reči: staroslovanská a rumunská. Na tomto niečo zmeniť alebo preinakšíť, prináleží len pápežovi...

Povinnosť naša je teda pokojne dočkať rozhodnutie Jeho Svatosti, — a tomu posluchnúť.

Preto musím zazlievať v časopisných polemiciach s takou chybnou nerozmyslenosťou pohodené zvučné a chybné fráze, že tí, ktorí oprávnenosť staro-slovanskej liturgickej reči hája, sú podozrivý vlastenci, — lebo, že tí, ktorí uznávanie maďarskej reči za liturgickú žiadajú, sú revolucionári.

Jedna čiastka veriacich mojej diecezy hovorí po maďarský, druhá po ruthenský, tretia po slovenský, — ale ani jedna sa nedá skrze druhú vo vernosti oproti našej milý vlasti a oddanosti prevýšiť — a aj medzi pohoriami Karpátov zvučí maďarské slovo na perách detí mojich veriacich, — nie z nátlaku, ale z presvedčenia, lebo svedčenie tisícitej minulosti, hlas jejích srdca im šepce, že ktorí boli vždy jedni v citoch, musia sa aj v reči porozumeť.

Reč Jána Molnára.

Ctená snemovňa!

Predovšetkým som smelý opraviv voľačo. Nedávno, keď medzi mnou a pánom ministerpredsedom povstala tá trma-vrma a pán ministerpredseda povedal že musí do snemovne magnátov, a ja som mu odpovedal na to, že ja mám tiež súrnu prácu, to ráčil povedať pán ministerpredseda : že medzi nami dvoma stojí celý svet rozdieľov.

No, ctená snemovňa, ja nielen že docela pravdu dám ctenému p. ministerpredsedovi v tom, že celý svet je medzi nami dvoma rozdieľov, ale stupeň týchto rozdieľov ešte zdvojnásobním tým, že keď ctený pán ministerpredseda pod svetom snád len našu zem mienil, ja mu to poviem, že medzi jeho a mojím stanovis. om nielen celý svet, lež celý všehomír je rozdieľov. Lebo ctený p. ministerpredseda je, jako to bársko vie, privržencom moderného liberalismu, ja som ale privržencom vždy nových a vždy starých kresťanských zásad ; medzi tymito dvojakými zásadami ale je nezaplňteľný priestor.

Ale nielen to som chcel s takou emfazou, s jakou to pán minister prizvukoval, nanovo prizvukovať, podpierať, ale som chcel dočasne aj moju vďaku vysloviť za to p. ministerpredsedovi, za toto jeho osvedčenie. Prečo? Preto lebo toto osvedčenie vytriezvi tých, ktorý z našej stránky boli tej mienky, že veľactený p. ministerpredseda bližej stojí ku kresťanským zásadám, ako jeho predchodec, br. Desider Bánffy, kdežto medzi nimi dvoma, nielen že neni svet, ale ani babka rozdieľov. Medzi bývalým a terajším ministerpredsedom neni žiaden iný rozdieľ, lež to, že ministerpredseda a jeho spôsob je druhý ; systém, účinkovanie, výsledok a stav ale sú tie isté. Viďme to podrobnejšie. Odkedy uhorský snem jestvuje, ešte žiaden ministerpredseda nenastúpil vládu s takými priaznivými výhľadmi, ako terajší. Priaznivec a protivník ho jednako zo srdca vítali, lebo mysleli, že zákon, právo a spravodnosť, ktoré on hlásal, aj uskutoční. Mysleli sme všetci, že obsiahneme to, za čo sme s jeho predchodcom taký tuhý boj viedli a tak slavné víťazstvo vybojovali, t. j. očistenie administracie a čistotu volieb.

Lež čo sme museli zkúsiť? To, že p. ministerpredseda má čudné poňatie o povahe zákona, práva a spravodnosti.

My sme tak presvedčení, že prvá požiadavka zákona, práva a spravodnosti je ztrestanie. A predseda keď sme to žiadali od p. ministerpredsedu, aby odstránil administracie a volieb mátohy, čo odpovedal? To, že on nevedie politiku pomsty, že sa nepozera do minulosti, lež do budúcnosti a čakať bude, čakať na to, že či jeho medzítka vedia a chcú-li porozumeť požiadavkám zákona, práva a spravodnosti? A len vtedy, keď to robíť lebo nevedia, lebo nechcú, vystúpi oproti nim s neuprositeľnou prísnoťou. Nuž my, ctená snemovňa, sme nikdy nežiadali politiku pomsty, ponevác je pomsta nešľachetná náruživosť. Ale medzi pomstou a ztrestaním, aspoň dľa našej mienky, je veľký rozdieľ. Keď je pomsta — opakujem — nešľachetná náruživosť, je ztrestanie prísna, neodpuštitel'ná povinnosť zo strany tých, ktorí vládu vedú ; lebo keď neni ztrestania prečinov minulosti, tak ani na budúcnosť neni garancie oproti tým prečinom, ktoré ztrestanie vyvolaly v minulosti. Nadarmo by sme chceli zaviesť nové poriadky, keďže chceme poveriť všetko na staré ruky, lebo jako si to môžeme predstaviť, že tí, ktorí pred pár dňami vysmiali a nohou šliapali právo, zákon a spravodnosť, tí za pár dní oduševníť sa vedia za zákon, právo a spravodnosť, a majú tieto do života uviesť? Nie od poriadku závisia ľudia, lež od ľudí poriadok. A toto doterajšie účinkovanie p. ministerpredsedu patrne dokazuje.

Hľa aj na poli administracie zostalo pod novou érou všetko na starom. Žandári, dedinský notári, slúžnovci, podžupáni a župáni práve tak utlačujú ľud, ako predtým. Alebo snád ubýva počet tých ponosí a obžalovaní pod novou érou, ktoré pod starou érou skrze spreneverenie peňazí, nezákonné vyslobodenie od vojopovinnosti, vystavenie falošných vysvedčení, nadužívanie polície atď. byly udané? Keby sme obe tieto štatistiky zostavili, nazdávam sa, vyšli by jednaké číslice. Ale aby p. ministerpredseda nepovedal o mne to, čo jeho predchodec povedal, že totiž ja len vo všeobecnosti rozprávam, môžem mu poslužiť so skutočnými udalostiami, bárs len s niektorými, lebo ak bych dnes začal, a ešte aj na dnes týždeň hovoril, nevyčerpal bych docela množstvo týchto udalostí.

Hľa oproti Štefanovi Rákóczy, p. slúžnému rétságovskému zaviedli vyšetrovanie a v súvisi s týmto vypočúvali svedkov. Svedkovia hrozné a ukrutné veci vyprávali o ňom. Začali vypočutie s hajdúchom Jurajom Rupníkom. K Rákóczymu bolo päť hajdúchov ustanoveno, ale skrze jeho brutálne zaobchádzanie po jednom odišli od neho tak, že vypovedali službu. Chudák Rupník dňa 3. marca tohoto roku, teda pod novou érou, tiež tak chcel uvrznúť a vypovedal.

A hneď dostal odpoveď : ani slova, ani reči, ale p. hlavný slúžný mu takých šesť vylepil, že sa skoro na zem svalil. Keď prítomný exekútor Ján Mladonieczký videl, že sa Rupník chce brániť, ztláčil ho na zem a hlavný

služny privolajú žandárov, tymito slovami im ho oddal: «Zachodte s týmto sviniarom jako zaslúži». A žandári poslúchnuc slovu svojmu predstavenému, zatvorili Rupníka do chlieva a od poludňa až na druhý deň do rána ho tam držali zatvoreného o hlade a smäde, tak že na druhý deň, keď ho odtiaľ vytiahli, telo jeho bolo plné hmyzu a špiny.

A žandári ale aj ďalej pokračovali v svojich ukrutnostiach. Na hody 15. aug. tohoto r. stáli najmladší Ján Torma, mladší Ján Torma a Štefan Szikra pred krémou Antona Poško a shovárali sa. Práve tade išiel strážmajster Juraj Mészáros a takto ich oslovil: «Berte sa domov vy zbojníci». Keď sa ho najmladší Ján Torma chcel opýtať, prečo s nimi tak grobiansky zachádza, Mészáros mu osem rázy silne vylepil potom vytasil meč a šibol po ňom, ale ho na šťastie netrafil. Keď napadnutému dvaja súdruhovia na pomoc išli, Mészáros sa vzdialil. V noci ale s dvoma žandármi vtrhol do bytov všetkých troch a odviedol ich na žandársku stanicu. Tam sa žandári vrhli na nevolných chasníkov, tíkli, bili ich, mnoho rázy ich poličkovali, ruky a nohy im okovali a tak ich kopali, že sa na dlažbe prevaľovali. Štvrt hodiny to s nimi robili, potom ich zo zvýšky na hlavu spúšťali a najmladšieho Jána Tormu dotiaľ bili s kyjom, dokiaľ sa im na ňom nezlomil. — Nasledovalo vypočúvanie a odsúdenie.

Laszkáry, služnovský úradník takto súdil: «Viem už všetko; 8 dňový áreš, 50 zl. pokuty». Chudiaci, ztrýznení podali kriminálnu žalobu ku kráľ. súdu v Balázsdarmotách. (Pokračovanie nasl.)

KRAJINSKÝ SNEM.

Snemovňa vyslancov.

Pojednávalo sa o rozpočte krajinskom — ako sa hovorí — vo všeobecnosti. To je taký parlamentárny zvyk, že keď vláda predostre svoj rozpočet na budúci rok, vtedy ablegáti môžu kritizovať (súdiť) celé účinkovanie vlády a jej strany, teda môžu hovoriť o všetkom, čo len spomenúť za potrebné držia.

Iudová strana poslala prvá svojich rečníkov. Ján Molnár napádal vládu v dlhej, temer 3 hodiny trvajúcej reči. Buzáth znamenite poukazoval na židovské prechmaty a odpovedal židovi Mandlovi, ktorý Iudovú stranu za vlastizradnú a Slovákov za pánslavov vyhlásil. Juriss v reči svojej vyobrazil tú hnusnú zpusť mravov, ktorú liberalismus zapríčinil. Páder zase finan ministromi robil strašný rozpočet o zderstve a o úpadku hmotnom Iudu. A potom obročili s Rakovszkým a Zmeškálom žida Mandla. Mandel chcel von so snemovne ale ho Rakovszky vrátil. Naplašený žid potom ponížene odprosoval Iudovú stranu, že to on vraj tak zle nerozumel. Aspoň tolko osohu bolo z Mandlových táranin, že našich statných Slovákov zmužile zastali Iudáci.

Daktoré odseky z reči Molnárovej uverejníme v pokračovaniach. Bude-li nám stačí čas a miesto uverejníme aj reč pána Velkomožného Jurissa.

!Zaosek!

Otení čitateľa Krestana!

Že je *Zaosek* veľká stonoha, to et. čitateľa naši dávno dobre viete z jeho článkov v našom časopise uverejnených.

Jeden raz poslal mi dlhší článok, že vraj humoresk, s nápisom: «**Dedinský hasič**». Ja som pri čítaní tohoto «hasiča» od veľikého smiechu temer ochorel a hneď umienil som si, že ho dám vytlačif osobitne a našpikujem ho ešte aj s obrazom. O tomto hasičovi len toľko chcem povedať, že namyslenosť a pýchu ešte nikto tak chutno na posmech neobrátil, ako *Zaosek* v dielku tomto. A je všetko tak na vlas, tak pravdive vymuštrované v ňom, ako sa to v opravdu stáva v živote. Zvlášte tieto vlastnosti dielka dodajú mu absolútnej, večnej ceny tak, že slovenská krásospisba bude museť ním porátať.

Pridal som k tomuto humoresku aj jednu básnickú veselú rozprávku s nápisom: «**Mlynár a pltníci**». Je to smiešna smutnohra jedného korheľa, teda obsahuje v sebe výborné mravné naučenie zvlášte pre náš Iud slovenský. Pôvodcom mu je *M. D.*, mladý šuhaj v Bosne. Ponevác zbadal som v jeho z XI. spevov pozostávajúcej rozprávke povážlivé vlohy básnické, dal som teda i toto dielo vytlačif tiež s jedným obrazom.

Knížočka, dielka tieto obsahujúca výnde z tlače prv, než tento oznam čítať budete. Ak chcete mať dobré, veselopoučné čítanie *objednajte si hneď knížočku túto*. Bude stáť *len 10 kr.*, aby ste si ju každý obstaral môhol. *10 výtiskov* dostanete za *90 kr.*, *25 výtiskov* za *1 zl. 60 kr.* a *50 výtiskov* za *3 zl. 75 kr.* Zasiela sa len na predbežné doposlanie obnosu — *poštové trovy* nebudete mať žiadne, tie *znášam sám*. Knihkupcom pri väčších objednávkach podám znížené ceny dľa dohodnutia. Nápis knížočky bude: «Dedinský hasič, napísal: Zaosek, vydal Edvard Sándorfi. Budapešť VIII. József u. 28, 3.» Píšte mi tedy takto: Pošlite mi ... výtiskov «Dedinského hasiča» od Zaoska s obrazom. Adressu píšte takto: **Edvard Sándorfi, Budapest, VIII. József utcza 28. sz. ajtó 3.** a ja vám žiadané hneď pošlem.

S rodáckou úctou

Edvard Sándorfi.

Obeť. Na vyzvanie v «Krestane» č. 48. «K ctiteľom Levočskej Matky Božskej» upovedujem Vás dôstojný p. Redaktor, že ja jeden z otázných troch obrazov vyhotovým bezplatne (Sv. Annu).

S výrazom úplnej úcty v Lipt. Teplej 2. dec. 1900.

Jozef Hanula,

ak. maliar v Chrástí (Haraszt), pošta: Spišský-Hrušov (Szepes-Körtvélyes).

V mene všetkých ctiteľov Levočskej Matky Božskej privolávame Vám srdečne: Pán Boh zaplať! R.

Na chlieb sv. Antona poslali: Ján Sináček v Pezinku 4 koruny; Karol Knap v Erdőtelek-u 10 korun 40 halierov.

*

Na chrám Srdca Ježiša v Stankovauoch: Bukovič v Alsó-Hámor-e sbierku 16 kor. 50 halierov.

Egredere, Catilina.

(Pokračovanie.)

Preto nebojujte s tým prekliatým, zlorečeným, kliatbou Božou ztíženým pangartom satanášovým, s tým podliackým odchovancom židovským, ani s jeho tútorom židom, ani s jeho nevereckými, neznabožskými banditami, ale bojujte proti nemu a jeho tútorovi, i jeho bandítom a neohrozene hájте záujmy Pána Ježiša Krista a jeho sv. cirkve, veď na to vám je daná od Boha moc, ale nie na to, aby ste pangartovi satanášovmu proti Pánu Ježišu Kristu a jeho sv. cirkvi brojiť pomáhali a tým prísny trest a pomstu Božiu na seba svolávali. Povšimnite si tie najnovšie krvavé udalosti, ktorými vás ten najvyšší Všemohúci Pán napomína. Pamätujte si to dobre a nikdy na to nezapomínajte, že ten Všemohúci Pán pánov, Kráľ kráľov «skrže ktorého kráľovia panujú», vždycky si v ruke svojej podrží oteže — liace — dejov politických, a tie oteže si On od nikoho na svete zo svojej všemohúcej ruky vyrvať nedá. Rozumiete?

Milý kresťane! Chceš vedieť, si zvedavý na to, kto je to ten pangart satanášov, ten odchovanec židov, ten moderný Catilina? Nuž slyš: *to je židovsko-zednársky liberalismus*. Tento pangart satanášov je ten najhroznejší moderný Catilina, ktorý už toľko zlého, morálneho a materiálneho zlého vo svete natropil, že sa to ani vypovedať nemôže.

Tento prekliatý fafúch satanášov i náš Madarorság do hroznej, hmotnej a mravnej zkazy a záhuby uvrhnul. On je to, ktorý spojený so židákami, zednárami, socialistami, anarchistami a všeliakej sorty neznabohami, všetkými silami na tom pracuje aby sv. cirkev Kristovú zničil, aby svätú vieru, náboženstvo i s koreňom zo srdca ľudu vyrval, by tak potom s ľuďom vieru nemajúcim jako s hovädami zachádzať, nakladať a ho celkom s telom i s dušou do hnusného otroctva židovského uvrhnúť môhol. On je to, ktorý u nás na morálnu a materiálnu zkažu a záhubu ľudu kresťanského, na zkažu a záhubu celej krajiny uviedol recepciu židov, civilné manželstvo, čili dľa učenia cirkve sv. súložníctvo, beznáboženské školy, bezkonfessionálnosť, čili bezbožectvo i kancelparagraf atď. On je to, ktorý na ľud kresťanský ohromné dane, nesnesiteľné farchy uvaluje, ľud kresťanský do úžerníckych židovských pazúrov, do hnusného židovského otroctva uvrhuje, o majetky olupuje, na zobračku palicu privádza tak, že mnohí o všetko olúpení, ožobráčení, od židov z príbytkov svojich vyhnaní, svoju otcinu, svoju domovinu opustili a do cudziny, do ďalekých krajín za more do Ameriky vysťahovať sa prinútení sú,

Krátce: tento zlorečený, prekliatý, kliatbou Božou ztížený pangart satanášov, odchovanec židov toľko morálnej i materiálnej zkazy a záhuby, toľko zlého už natropil, že sa to ani vypísať nedá.

Slavnej pamäti Pápež Pius IX. reknul o tomto fafúchovi satanášovom: «Liberalismus pessima pestis», t. j. «liberalismus je ten najhorší mor». A v liste to 18. júna 1871. píše francúzskym biskupom «že liberalismus je

hroznejší nežli revolúcia, o mnoho hroznejší nežli komuna; vždy ho zatracujem a bude-li treba ešte storázy zatracovať budem, lebo sotva niečo škodí katolíkom toľko, jako liberalismus». A slavne panujúci sv. Otec Lev XIII. v encyklike «Libertas» dto 20. júna 1888. píše o liberalisme, že «dejiny liberalismu sú len tkanivom samých lží, neslýchaných podvodov, a donebavolajúcich krívd, spáchaných na ľahkoverejnej spoločnosti všetkých stavov, zvlášte na stave roľníckom a maloživnostenskom, a že nikto tou mierou spoločnosti kresťanske nezbedačil a neobelhal, neošudil jako liberalismus». «Liberalismus je i najurputnejší vrah cirkve katolíckej.» Preto nad týmto prekliatým pangartom satanášovým, drzým odchovancom židovým vynesená, vypovedaná je kliatba cirkevná «anathema sit!» Slovný nemecký právnik Jhering píše trefne o liberalisme: «že je najjedovatejší vred na spoločenskom organizme, spoločnosti totiž akciou liberalismu uvedené vo svojich dejinách viacej podlosti, mravnej zvrhlosti a biedackosti ukrývajú, než niektorá káznica — fegyház — s tým toľko rozdielom, že lúpežníci a šibalovia liberáli miesto v okovách v zlate sedia!» A čo tuná mlčením pomynúť nemôžem je to, že tento zlorečený, kliatbou Božou ztížený fafúch satanášov spojený so svojimi pajtášmi židami, zednárami, socialistami, kommunistami, anarchistami, nihilistami a všetkými neznabohami, všetkými silami pracuje na podvrátení, ztroskotaniu kresťanských panovníckych trónov a tým na založení svetovej židovsko-zednárskej republiky, vlastne však na založení svetového pántva židovského. A jako sa sám tento prekliatý fafúch satanášov so svojimi pajtášami v Lipsku vychádzajúcich novinách «Lalomia» chvasta a priznáva, že namierené má v prvom rade na ztroskotania, zničenia trónu Habsburgsko-Lotringského, preto, že katolíckym jest.

Takýto hľa je ten moderný Catilina, ten zlorečený, prekliatý fafúch satanášov, odchovanec židov, židovsko-zednársky liberalismus; úhlavný, sbesilý nepriateľ Pána a Boha nášho Ježiša Krista, jeho sv. cirkve, kresťanského ľudu, kresťanských panovníckych trónov, kresťanskokatolíckej dynastie Habsburgsko-Lotaringskej a najintímnejší priateľ, pajtáš, žoldnier, pacholok, otrok židovský. A predsa bohužiaľ, jako nás smutná zkusenosť učí, jako to na vlastné oči spatrujeme, sú tu u nás v tomto sožidovstvom, sozednársťelom orságu mnohí kresťania-katolíci i laici i kňazi, ktorí s týmto prekliatým, zlorečeným, kliatbou Božou i kliatbou cirkevnou — anathema sit — ztíženým pangartom satanášovým spolupracujú, jemu slúžia, jemu otročia! Prečo? Mnohí hovoria, že preto, ponevác im za to ten fafúch dáva mastné cibulocesnakové hrnce vyli-zovať, po ktorých oni velice túžia. Ja ale hovorím, že i pre toto, ale ja si to predsa nijako ináč vysvetlím a ináč pochopiť nemôžem, jedine tak, že i do nich tak, jako nekdy do Judáša «vošiel diabol» (Joan. 8, 44.). Ináč je to nemožno, aby s týmto fafúchom satanášovým spolupracovali, jemu pacholčili a otročili. Avšak beda, prebeda im, lepšie by im bolo, aby sa nikdy neboli narodili, alebo mlynský kameň na šiju si zavesili a do hlbiny, priepasti

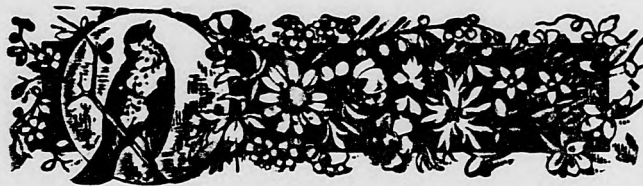
morskej sa uvrhli, nežli s tým pangartom za jeden remeň fahali; bo, jestli sa len zavčasu na pokánie nedajú, prísny trest a pomsta božia — jako Judáša — ani tu na tomto, ani na druhom svete ich neminie. A ktorí že sú to tu u nás kresťania-katolíci i laici a kňazi, ktorí s týmto fafúchom satanášovým spolupracujú, jemu slúžia, jemu otročia? To sú zvlášte všetci tí kňazi a laici, ktorí na jeho stránku ablegátov, totižto liberálnych tatárov, zednárov, židov, neznaobohov do snemu volia. Či ty milý kresťane neprislúchaš medzi nich? Polož si len ruku na srdce, opýtaj sa tvojho svedomia a ono ti odpovie: áno, alebo nie. Kiež by si nikdy neprislúchal medzi nich, kiež by si nikdy nebol pacholkom, otrokom toho pangarta satanášovho, kiež by si nikdy nedával tvoj hlas, tvoje votum za ablegáta do snemu na liberálneho tatára, žida, zednára, neznaoboha, ale len na verného kresťana-katolíka, ktorý s telom i s dušou oddaný je Pánu a Bohu nášmu Ježišu Kristu a jeho sv. cirkve!

Pri nastávajúcich voľbách do snemu budeš mať príležitosť dokázať, osvedčiť či si, či si Kristov, či si satanášov; ja ti z hlbín mojeho úprimného srdca želim, aby si nikdy nebol satanášov, ale vždycky až na veky Kristov!

A kto-že u nás má byť ten neohrozený Cicero, ktorý by tomuto modernému Catilinovi, tomuto fafúchovi a pangartovi satanášovmu, odchovancovi židovskému, židovskozednárskeму liberalismu hromovým hlasom zahrnel: «Egrederere Catilina?» Odejdi ty prekliatý Catilina, ty fafúch, ty pangart satanášov, sober všetko svoje a odejdi, pakuj sa preč i s tvojím tútorom z našej uhorskej krajiny, ať už raz v nej nastane pokoj a mier?! Kto, pýtam sa, má byť tento neohrozený Cicero? Ten neohrozený Cicero mal by byť uhorský katolícky klerus, biskupi a kňazi; ale bohužiaľ voľaktori nie sú, nechcejú nim byť, oni sa boja tohoto pangarta satanášovho, preto mlčia, «mlčia ako psi nemí, ktorí nevedia štekať». «Latrare non audentes, ne in titulo et vitulo periculum patiantur.» Ba áno, voľaktori z nich s týmto prekliatým fafúchom do jedného vreca spoluuhdú, a s jeho tútorom sú najintímnejší pajtáši, prečo? Ja myslím, že za prvé preto, že im dáva masné cibulo-cesnakové hrnce vyližovať, a za druhé preto «ne in titulo et vitulo periculum patiantur», im sú milejšie masné cibulo-cesnakové hrnce, milejšie tituli a vituli, nežli Pán Ježiš Kristus a jeho sv. cirkev. Keby tento zbabelý Cicero nebol s tým fafúchom satanášovým, so židovskozednárskeým liberalismom hneď z počiatku sa láskal, ale energične a neohrozene proti nemu vystúpil, nebolo by to u nás s nami katolikami, s našou katolíckou cirkvou tak ďaleko, tak až na psi triciatok prišlo; ale tento zbabelý Cicero je toho najväčšia príčina, on nechce boj, ale len hnilý pokoj.

Dobre píše o tomto zbabelom, hnilom uhorskom Cicerovi jeden slovtuný katol. kňaz takto: «Tážeme sa, prečo to tak v Uhrách ďaleko došlo? Prečo je všade naprostým víťazom talmud a prečo do prachu šliapan kríž svätostefanskej koruny? Rekneme to bez obalu: poneváž strážcovia kríža spali, keď prišiel nepriateľ z Tarnopolu.

Uhorský epiškopát a duchovenstvo ustúplo zbabele násiliiu liberálov a židov, preto zavedené sú v Uhrách cirkevnepolitické predlohy; tí ktorí sa im mali svorne postaviť na odpor, zradne mlčali súc so židovsko-zednárskou vládou. (Dokončenie nasl.)

BESEDNICA.

Výstraha.

Never hladkej reči pletišného sveta,
chofas i v oblastiach úprimnosti lieta.
Nedaj sa omantať ošemetným kúzlom,
chytňú fa do sídla, zadrhnú fa uzlom.

Nedrž na pochlebnosť, pítvorenie ľudí,
oj, falošných zámer srdca klame, šudí.
Nepritiskaj k nádrám úlisného hada,
lichotvárnny ten tvor iba uštknúť hľadá.

Nepodrob sa siefam ochechuškej lásky,
otrava jej pôvab, zhuba šepťy, mlasky.
Nedôveruj márne v pokryskom Judášu,
sladké jeho bozky zradu, predaj hľášu.

Nerátaj, z hmotára vyvinie sa priateľ,
úklon, nežný úsmev zisťných cieľov ľateľ.
Jakmile zavrhnesh snahu jeho nízku,
peruntá, buráca, hanu kydá z pysku.

Pozor drsnej pýchy mrzké na pazúry,
cit statočných driape, proti česti zúri.
Šlachtu v kaluž hádže, pravdy rúca hradbu,
v sieňach čiérnej pomsty s diablom slávi svatbu.

Nekutaj v kutriskách skvosty ideálov!
Krása, vida, ráz, enosť: brudu, hnusu válov.
Ozrač, okaz: larva, šialne hercov dosky;
dno svedomia: červač, brloh, rumy, trosky.

Oj, varuj sa chatry, bdi v tichunkej celle,
venuj život práci, službe neba cele.
Rán, krívd, bôľu, súžby, čo zášť sveta, pik dá,
milostivý Pán Boh nespôsobí nikdá.

Dlhomír Polský.

Zaoskové novinkárske jubileum.

Tážká to vec byť novinkárom a to ešte ľudovým. Ešte ťažšia a nevďačnejšia byť ľudovým redaktorom. Jeho polozenie je bolestné. Nemožná vec, by sa môhol redaktor všetkým ľubiť. Boh je Boh a tiež sa každému človekovi

neľubi; jeden ho tak chce mať, druhý zase inak. Pošle-li dážď, za ktorým sedliaci-roľníci toľko túžili a sa aj modlili, s tým pánski postavači v mestách nie sú spokojní, frffú na blato, na dážď, že nemôžu výlety robiť a sa prechádzať, že im to špacirky kazí a hatí.

Kde už potom taký chudák redaktor môže všetkým ľuďom radosť učiť, ich uspokojiť? Chce-li sa zašmajchlovať, zavdačiť k. p. liberálnym panákom, alebo židákom, vtedy musí nadávať ľudákom, ľudovej strane, kňazom ale najviac, — musí ich nazývať plno titulov: ultramontáni, zpiatočníci, buriči, vlastizradci, klerikáli, pápisti, obmedzení, jednostranní, hec-kapláni, pánslavi a všeličo iného. To sa páči liberálnym panákom a židákom. Sedliaci, katolíci a ľudáci sa zase na to hnevajú. — Chce-li sa redaktor zavdačiť ľudákom-sedliakom, kňazom a počal nadávať liberálom: tyrani, kazári, úžerníci, tupitelia šľachetných citov svedomia a náboženstva, švindleri, nepriateli slobody a konštitucionálnych zákonov, figliari, židozvednári, násilníci a tiež všeličo iného — to sa zase veľmi páči sedliakom a spodnej triede, na čo sa zase liberálci pajedia a židáci hneď kričia: kde je štátny fiškál, veď nám nadávajú? — akože tu môže vyhovieť takýmto politickým ľuďom? Redaktor ani nevie potom, komu vlastne má nadať, aby sa to všetkým páčilo, nuž potom obyčajne nadajú všetci jemu, ak ho len necitujú pred súd ako buriča proti stavom, vrečnostiam, náboženstvám, a on vypije spodok čiernej polievky sám.

Redaktor má s dopisovateľmi ešte väčšie mrzútosti, keď im všeličo sem a tam počarbaného, grobianského na protivníka nechce dať vytláčiť, alebo keď im dľa ich pochopu to hlavné, rozumie sa obrázenie — vynechá. Vtedy až teprv začnú grobianiť, šimfovať redaktorovi. — Vyhrážajú sa, že nebudú jeho novinky držať, ani čítať, aby im peniaze poslal zpiatky, ak im to a to neuverejní. A keď im to vytláči a štátny fiškál zbadá, že to bolo nie len nešikovné, ale aj že to do trestných paragrafov čelom búšilo, a dozvedá sa na meno pisateľov článkov, aby ich na otázku fahal pred súdom a potrestal, vtedy zase mnohý taký dopisovateľ plače, prosí, modlíka u redaktora, by meno jeho neprezradil za celý svet, že radšie by sa on redaktor miesto neho dal zatvoriť a útraty platiť.

A jako sa často redaktor musí v srdci žrať, keď pozná a zkusil aj figle, škaredé štikle a iné nepekné, nezákonné kúsky jednotlivých, ktorých účinky také niekto v novinkách na svetlo vytiahne, by obecenstvo súdilo samo nad nimi. A odrazu sa celá dolina zaujme za takýchto a dáva lekcie redaktorovi zo statočnosti a z charakteru takých ľudí, že to, čo sa o ňom alebo o nich písalo, nezodpovie pravde; že tá nezákonnosť, tie figle a mrzútosti, (Nemec to hovorí, že *filärger*) čo ľuďom nastrovali, sú len samou zákonitosťou, svedomitosťou, statočnosťou. A ešte keď k tomu prídu od východu traja králi s kadidlom sa pokloniť (lebo zlata nemajú a myrhou ich pri voľbách taký nevinný korteš i tak namaže) a povedia, ako im to ľúto je, že takých ľudí publikum nerespektuje, že tak a tak sú ináč prinútení redaktorovi a jeho flajstriku priateľstvo vypovedať. — No, povedz mi

včul, čo má už ten redaktor robiť? On si pomyslí svoje, pretvári sa proti svojemu presvedčeniu, zkusenostiam a povie: No, keď už celé nebesia sa tešia nad jedným opravdove obráteným hriešnikom, vtedy sa aj ja teším! (Bárs aj pochybuje nad takým obráteným). — Ja veru celkom pochybujem. Alebo keď sa kto len v novinkách ohlási, že pil kyslé víno z tvrdých ako brok zajačích hrozien, hneď sa ohlási takí ľudia, o ktorých dopisovateľ nikdy ani len nepočul, ani ich nevidel a nepoznal, a redaktorovi na oči vyhadzujú, prečo to prijímá do novin, že niekto kyslé víno pil; ktorý už potom musí vyhovárať, že to nenie naozaj, alebo závišť kšeftová, že to len voľakedy pili ľudia kyslé vína, že už včul nepijú.

Čítal som v Seredi náhodou akýsi dopis so Zsemeteša kdesi na Horniakoch, ako jeden hostinský ohlasoval a reklam robil viršliam, ktoré jeho psík mu fabriciruje do reštaurácie. Ako by mu bolo len išlo o to, by tie viršle jeho a anonca boli vytlačené nie len od psíka ale aj na papieri, hneď aj 8 korún poslal redakcii, by len reklam robila tým viršliam. Redaktor, aby mu kšeft ne-kazil, bárš ho to aj mrzelo takého čo odporúčať, nuž anonceval dobre sriadenu reštauráciu. Keďby mu to nebol dal vytláčiť, bol by býval hnev a výčitky, že je intolerantný, stranný a priemysel s kupectvom nepodporuje. Sú všeliakí paškrtní ľudia a gurmani, čo aj také veci hľadajú; lebo keď by neboli, zaiste ten reštaurant by si nebol sriadil taký *delikatessenhandlung* na miešaný tovar. Očúvať, že aj svoje nápoje bude anoncirovať; borovičku z parených kozích a ovčích alebo zajačích bobkov. Upozorňujem pánov turistov na túto delikatessu.

Preto aj Zaosek pre také redakcionálne mrzútosti nechcel prijať redigovanie mesačníka «Žihadlo», ženských to noviniek proti mužom. Však by sebe rady nedal; každá by chcela ináč pichať do muža alebo výnimčne aj do susedy alebo do kmotry. A že keď to redigovanie prijmem, že ma dobre oženia.

Aj v Trnave mi šikovali samé kišašonky za ženu, ktoré by dopisovaly do Žihadla, už ako vydaté, lebo s vydajom sa aj jazyk rozviaže. Ja som poslal Cvajfúsa na špehy. — (Maďar to hovorí: leány nézőbe). Ten mi odpísal, že to nestojí zato, lebo bohatá i tak za novinkára nepôjde, a všeliaké výškrobené frajeimerky, švadleny a iné chudobnejšie frajle nemajú dostatočnej kaucie. Aj sobášne veno a celý hajratsaustattung je biedny u mnohých frajliniek, ktoré z okien vykúkajú. Niektorá má len psíka s hrkávku, alebo mačku s mašlou; druhá zase len kanárika v klietke, alebo slepú hrdličku a iného nič, a parfymom, pomádou prikrytu chudobu. Nechal som to všetko tak a zaslávil som si s Cvajfúsom moje literárnožurnalistické jubileum. Cvajfús sa tak ubečeloval v hoteli k «Červenému Kohútovi», že ho osem prednejších dopisovateľov Žihadla muselo domov v plachte doniesť. Kvasnice všetky povyhadzoval von, len samé čisté víno mu zostalo v hlave.

Ja som dostal zase rád «Červeného nosa» za šikovné štrnkánie s talianskym rizlingom Wartašurského rodu.

Na jubilárnom bankette uzavreli sme vydávať obrázkový egyptský snár pre staré babičky. Frašťačani mi k mojemu jubileumu neposlali hrozná a ja zase zato nekúpim tam vína, budem piť pálené; i tak sa vínu nerozumiem a nadávať si nemusím dať, že som pri vínach sprostý.

Zaosek jubilant, novinkár,
ku žiadnej strane ne; atriaci: pártonkivüli.

«Listy Svätého Antona.»

Iste len božskej prozretelnosti máme pripisovať vzniknutie novej pobožnosti ku sv. Antonovi paduanskému. Tá okolnosť, že tento divotvorný Svätý pomáha v hmotných potrebách nielen tým, ktorí sa ku nemu utiekajú, lež spolu aj chudobe, objasňuje nám tú všeobecnú obľúbenosť novej tejto pobožnosti.

Otázka chlebová bola od jakživa taká, že ten kto ju šťastlivo rozlúštil, získal spolu aj dôveru a povďačnosť so strany tých, ktorým sa odpomohlo. Táto dôvera a táto povďačnosť oproti divotvornému Svätému cirkve našej katolíckej isteže len blahodarne pôsobiť môže ku vzkrieseniu oslablého ducha kresťanského. A preto, že aj hriešni ľudia, ba aj inoverci a neverci zkusili zázračnú pomoc nášho Svätého, nás oprávnené môže naplniť tou sladkou nádejou, že ešte aj tí hriešníci a neverci privinú sa ku cirkvi tej, ktorej Svätý divotvorca ím v biedach pomáhal.

Preto podujal som redigovať pre slovenských veriacich «Listy svätého Antona.»

Časopis bude riadne vychádzať od nového roku (prvé číslo rozpošleme už ku vianočným sviatkom) na 1-ého v každom mesiaci. Cieľom jeho bude povzbudiť dôveru v zázračnej moci sv. Antona, tohoto Patróna chudoby, pri tom však zaoberať bude sa so všetkými katolícku cirkve sa týkajúcimi otázky, ba krome týchto budú v ňom aj iné, rozmanité zprávy, aby zodpovedal veškerým duševným potrebám. Vychádzať bude na 16. stranách s obrázkami, bude teda len o poznanie menší, ako je «Kreštan». Predplatná cena budú 2 koruny, ktoré posielajte na adresu: Redakcia «Listy Svätého Antona» **Budapest VIII., Szentkirályi u. 28.**

So srdečným pozdravom na všetkých mojich Rodákov a Rodáčky privolávam v Bohu napred! *E. Sándorfi.*

Pút' do Jeruzalema.

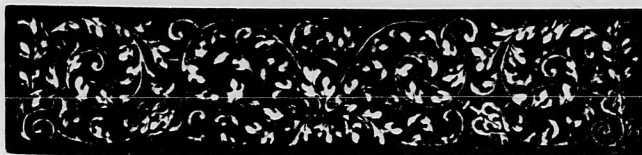
Odchod: **6-ho januára 1901** z Budapešte na Rjeku, Terst, Brindizi, Corfu, Fatras, Piraeus, Smyrnu, Rhodes, Beiruth, Jaffu, Jeruzalem — nazad: Jaffa, Fort-Said, Alexandria, Brindizi, Terst, Rjeka, Budapešt.

Ceny do Jeruzalema: III. trieda 157 zl.

« II. « 340 «

« I. « 430 «

I. a II. trieda so stravou na lodi a v Jeruzaleme, pre III. triedu len v Jeruzaleme. — Povedie: Gedeon Dömötör, farár v Budapešti, II. okres Bombatér, kde aj programm dostaf.

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačenu adresu, t. j. meno a bidlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany poľahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým nepravostiam jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

Vydavateľstvo novin.

Cárova choroba. Z Petrohradu píšú: Z Livádie došla hodnoverná a od samého dvoru pochádzajúca nasledovná zpráva o priebehu cárovej choroby: Lekári hneď z počiatku poznali, že cár trpí na brušný týfus. Táto diagnosa ustálená bola vedecký, lebo v bakteorologickom ústave v Jalte úmelým pestovaním bacillov brušného týfusu zistené bolo, že jedná sa o brušnom týfuse, a síce o tom druhu abdominálneho týfusu, ktorý panuje len na krymskom polostrove a ktorý veľmi zpotí chorého. Krisa pri tejto chorode trvá len jedon deň. Cár v minulú nedeľu šťastne prestál krízu; dotiaľ ustavične menila sa teplotúra jeho tela, ale od toho dňa klesá. Cár Mikuláš ani v tej najväčšej horúčke neztratil povedomia a jeho myšlienky ani raz neboly pomätené. Po celý čas nemoce bol poslušný a trpezlivý. Teraz už lekári dovolili mu, aby sa zaujímať mohol aj o veci, udavšie sa mimo jeho izby. Cárovná cez celý čas obdivuhodnou sebaobetivosťou opatrovala svojho chorého manžela, ktorého takrečeno ani na okamih neopustila. Cárovná následkom toho nemôže sa stýkať so svojimi deťmi a len každý tretí deň ich môže vidieť aj to len z bezpečnej diaľky aby sa presvedčiť mohla, že sú zdravé. Dľa mienky lekárov u cára priebeh nemoce bol ten najpriaznivejší a obávajú sa už len malarie, ktorá nemoc obyčajne na prahu zimy počína vystupovať. Lekári radia cárovi, aby jaknáhle mu to jeho stav dovolí, hneď opustil Livádiu a ocestoval nazpät do Carského Sela.

Generál Kronje vo vyhnanstve. «Novoje Vremä» dozvedá sa, že generálovi Kronjemu vedie sa veľmi zle na ostrove sv. Heleny. Príčinou toho je, že sa mu nedostáva nadostač pokrmov. Všetci zajatci sťažujú sa tiež na vlhké a nezdravé byty. Peňažité zásielky, keby im aj byly vydané, nemôžu im ulaviť v biede, lebo na ostrove nedostaf kúpiť ničoho. S klimatom boli dosiaľ spokojni, obávajú sa ale, aby im zima nespravila pobyt nesnesiteľným.

Srážka vlakov. Zo Žiliny nám píšú, že dňa 24-ho m. m. popolnoci pri stanici «Nová Žilina» srazily sa dva nákladné vlaky; lokomotívy a 12 vagónov bolo dodrúzgano. Ináče nestalo sa žiadno nešťastie.

Zprávu o malostracínskej bani na šede uhlie podávam v tom smysle, že sa behom mesiaca októbra 237 vozov odpredalo, behom novembra nie menej. V Békásmegyeri, dňa 26. nov. 1900. *Franko Kabina*, predseda doč. správy.

Minister honvédstva b. Fejérváry je fažko nemocný. Lekári mali už aj konsilium, ale definitívne ešte neriešili.

Missie. V spišskej Levoči sa od dňa 24. nov. až do dňa 2. dec. sv. missie vydržovali.

«**Dajte a bude vám dané.**» Starý spisovateľ Caesarius vypráva nasledujúci príbeh: V bohatom kláštore býval opát, ktorý bol k chudobným veľmi štedrý a preto požeňal ho Boh na vezdajších statkoch. Keď umrel, myslel jeho zástupca, že treba v doterajšom smere obmedziť sa na najpotrebnejšie, čo sa týka podpory chudobných a pohostinstva. Ročné dôchodky sa zmenšili a kláštor chudobnel tou mierou, že mnísi sotva vedeli vyžiť. Všetci pátrali po príčine tejto zmeny. Jedného dňa zaklopal cudzinec na kláštornú bránu. Vrátny vyšiel a riekol: «Neobťažujte nás zbytočne. Prv kláštor mal, ale teraz väzí v tej najväčšej núdzi». «A či viete prečo?» pýtal sa cudzinec. «Povedzte», prosil vrátny. Cudzinec odvetil: «V tomto kláštore bývali prv dvaja bratia, jedného ste odtiaľto vyhnali, a druhý vzdialil sa sám». «Kto sú tí bratia?» vykrikoval nedočkavo vrátny. «Jedon sa menuje Dávajte a druhý A bude vám dané.» Opát uposlúchol napomenutie, vrátil sa k chvalitebným starým zvykom a kláštor onedlho opäť zbohatol. Buďme i my — dokladá Caesarius — štedrými ku chudobným a Boh nás požeňá.

Z ríše «dobrých mravov». Berlína oznamujú, že nemecké vojenské vrchnosti v Číne vydali rozkaz, ktorým upozorňujú sa vojaci, že uverejňovať súkromné listy o udalostiach na bojišti je zakázané; kto sa proti tomu previní, bude potrestaný. — Nuž nie že by zločincov pokutovali, ale pokutujú tých, čo svojim známym podávajú zprávy o zločinoch. Ozaj nemecká morálka!

Zlodeji v maskách. V Kaloči, v takzvanom čiernom meste, vlámali sa dňa 27. novembra zlodeji v maskách do obchodu istého Martina Schiffera, a keď najprv tohoto a jeho ženu zbili, im ruky a nohy poviažali, ukradli 3600 zl. Martin Schiffer a jeho žena takto ležali na zemi do rána a len ráno, keď prišli ľudia, oslobodili poviazaných a ubitých. Žandári hľadajú zlodejov, ale im dosiaľ ešte neprišli na stopu.

Ruština a Amerikáni. Na universite v Chicagu najviac navštevovaná je stolica ruského jazyka. Amerikáni sú ľudia praktickí a rozumní obchodníci, ktorí vyúžitkujú ruštinu pri obchodných stykoch s Ruskom.

Oheň. V spišskej Žegre dňa 10. nov., 3 domy a 3 stodoly zhoreli.

K čomu je dobrá cibuľa? Na túto otázku by kuchárka veľmi ľahko odpovedala, ale to ešte nikto nevedel o nej, čo vypátral Daniel R. Clymer, bývalý mešťanosta readingský (Amerika). Jeho recept znie takto: Zápach cibule poskytuje sen, pokoj a úľavu. Vojak v dlhom pochode, lebo delník v fažkej práci dostane novú silu, jestli

jedia cibuľu. Kto si uviaže na hrdlo čerstvú cibuľu a rozdrví ju, aby jej zápach bol silný, poistí si zdravý, občerstvujúci spánok. — Môže to byť dobrá, ale nepriam voňavá kúra.

Odhalený hrobitov. Na rohu Kúpeľnej a Palatínskej ulici kopali jarok pre vodovodné rúry; pri tejto robote robotníci našli na celú hromadu ľudských kostí, okolo ktorých ležali kusy zhnitého dreva, pravdepodobne pozostatky rakiev. Má sa za to, že na tom mieste bol kedysi hrobitov. Kostí odviezli do antropologického ústavu, kde ich prezkúmajú.

Čo robí pijatika. Vo Veľkom-Lothe vybrali 8. a 9-ho nov. obecný úradník pre hájníkov zbožie. Po dokončenej práci dali sa v rychtárovom dome do mullačšágu, a keď si už tej čertovice hodne upili, dali si uvariť čaju, ktorý dobre pomiešaný rumom ďalej popijali. Pri tom sa dali aj do spevu a tancovania, tak že aj kachle poválali. Dióši rychtár objal za krky podrychtára Bossányiho a prisázného Korpáša; vybozkával ich, hovoril, že lepších ľudí nemal ešte a prosil ich, aby mu odpustili, jestli im dakedy ublížil. Naraz schopil na stene vysiacu nabitú pušku a strelil do nich. Bossányiho trafil do slychu tak, že hneď na mieste zomrel, Korpáša ale netrafil. Rychtár sa sám hlásil u vrchnosti v Zlatých-Moravcoch. Čo bolo príčinou tohoto jeho skutku nevie sa, bo bárs boli pri poslednej rychtárskej voľbe obidvaja jeho protikandidáti, od voľby sa dosť dobre shodovali.

Pani Wertheimerová, občianka malo-divinská vystavila jednu zmenku na 85 zlatých, ktorú ale na vypísanie termínu nechcela zameniť. A síce s tou namietkou, že zmenku ani ona sama nepodpísala, ani druhému niekomu podpísať nepovolila. Záležitosť táto prišla aj pred súd, kde ona na svoje tvrdenie aj odprisahala. Oproti neznámemu padateľovi bolo zavedené súdodobné vyšetrovanie, behom ktorého vysvitlo, že Fanny Wertheimerová krivo prisahala. Ona bola samá totiž, ktorá svojho syna Gabriela na to nahovorila, aby jej meno na zmenku podpísal. Súd ju pre krivoprisažníctvo a falšovanie zmenky len na 7-dňové väzenie a 10 korún pokuty posúdil.

*

Müller-ov dvojnásobno-elektromagnetický kríž, ktorý sa za krátky čas svetochýrnym stal, hojí všetky tie nemoce, ktoré sú v ozname pomenované. Medzi veľkom počte prichádzajúcich listov, ktoré dobrotu tohoto kríža chvália, jeden nasledujúce znie: Budapešť, 19-ho nov. 1900. Velactený p. Albert Müller! Dolupodpísaný som Vami hotovený dvojnásobno-elektromagnetický kríž jeden mesiac nosil, poneváž som mnoho trpel na chorobu nervov. Všetky inšie liečenia mi neosožili, jedine od tohoto kríža mi bolesť prestala. Nechcem zameškať mojej povinnosti zadosť urobiť a aj na tomto mieste Vám vyslovujem veľkú vďaka a som hotový Váš kríž dvojnásobno-elektromagnetický, čo najrýchlejšie účinkujúcy, bárskomu dôverne odporúčať. — S hlbokou úctou Anton Farkaš, počtový úradník. — Adresa: P. Albert Müller v Budapešti, V., Vadász u. 42.

DOPISY.

Budínpešť.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Dôstojný Pán Redaktor!

K zvláštnemu povšimnutiu veľacteným odberateľom a čitateľom nášho milého časopisu «Krešfana»!

So žiaľom z častej zkušenosti spomeniem, že: bárs mnohí týždenne si kúpi číslo «Krešfana» a za chvilu poprevracia v ňom listy, i kde-tu z chýrnika niečo prečíta, bez toho žeby si číslo náležite poprezieral, a hlavne články v ňom sa nachodiace s rozumnou ducha prítomnosťou dôkladne si také viac ako raz poprečítaval. Ale nie! Mnohí Bohužiaľ! odložia celé neprečítané číslo na stranu, ktoré sem tam sa povaľuje, až konečne nejaká do kuchyne patriaca vec sa do neho zavinie, bez toho: žeby domáci najmenej čo o tom znali, že jaké múdre, dobré, veľavýznamné a na najvyšš užitočné veci pre jedného každého Slováka sú v tom čísle vytlačené a uverejnené. — Podobne tak sa má vec aj s brošúrkou «Otcovský Hlas k svojmu ľudu», ktorú náš vrele milovaný a hlboko učený z čítania Maecenás Andrej Rojko pre svojich rodákov slovenských vydal, a ktorú si už niektorí dávno zaopatřili, dovčuľku ale takých je viac, že si ju ešte ani nepoprečítali. — O, toto tá hrozne nešťastná netečnosť ľudu nášho slovenského, pre ktorú hriechu nevšimavosť k čítaniu a k rozjímaniu, nemôže ani sám k sebe, tým menej k národnému povedomiu čo k veľikému daru božiemu prísť, bo keď to nečíta čo mu jeho blahodajní vodcovia jakožto najväčší jeho dobrodincovia hlásajú a s tým ho krajšej budúcnosti poučujú, jakože sa môže čo nevedomec a nedbalec z liberálneho bahna a otrockej liberálnej priepasti úfať sa vysvobodíť?

Kto nedrží časopis «Krešfana», alebo keď ho má a neprečíta dôkladne úvodné čili hlavné články od dôstojného a vysokoučeného pána Redaktora v ňom uverejnené, taký nemá ani len z ďaleka pochopu o tom, jak veľmi významný a užitočný je časopis «Kreštan» pre celé trpiace obecnstvo v krajine našej, obzvláštne ale pre národ slovenský v Uhrách, bo my Slováci najviac sme vo všetkom a všade utláčaní od neznabohov liberálnych tatárskych všetkých úradov, a jejich besných nahončích kolompošov a lotrovských hladošov.

Nasledovne každému svedomitému kresťanovi a verno presvedčenému Slovákovu za kresťanskú a čisto ľudskú povinnosť nútne odporúčať, aby národ slovenský v Uhrách na časopis «Krešfana» jednotlive každý z lásky predplatil a taký aj dôkladne celý poprečítaval, obzvláštne úvodné čili hlavné články, v ktorých je zahrnutá samá čistá pravda bez všetkých výhovorek a vyjadrená múdrosť nepodvratná, ktorá múdrosť čo veľký dar nebeský pochádza od Boha všemohúceho, ktorého pekelní liberáli

nemajú šťastia poznať. Vypomahateľ z hnusného otroctva liberálneho je z riadenia Božieho k národu slovenskému od Boha poslaný. A preto, kto zanedbal v časopise «Krešfana» úvodné články čítať a také do zvláštnej povahy si brať, tomu z hlbín srdca odporúčajú sa aspoň od 22. septembra b. r. nasledujúce posledné články, asíce: pod číslom 38. Boj za svätý kríž. Číslo 39. Kuvik. Číslo 40. Dudky. 41. Inkompatibilita. 42. Oklamaný národ. 43. Rátovanie ľudu. 44. Bieda ľudu. 45. Položenie nášeho hospodára. 46. O čom sme ešte nehovorili. 47. V židovských pazúroch.

Nasledovne, kto predmenované články s dôkladnou pozornosťou si prečíta a není ešte úplne liberálny otrocký neznaboh a duševne sprostý ozembuch, presvedčí sa patrne o tom, že ten, čo tieto články k utlačenenému národu slovenskému uverejnil, zaiste je opravdový nasledovník samého Ježiša Krista, bo pre blaho utlačeneného človečenstva neohrožene svedomito pracuje a z lásky za svoj národ sa tak sám obetuje, jako Ježiš Kristus sa obetoval za celé ľudské pokolenie až k smrti kríža.

Konečne kto predmenované články s «Otcovským hlasom k svojmu ľudu» dovedna spojí, a zdravým rozumom celý obsah dokonale rozjíma, jestly ešte není úplne shovädilý a v liberálnom otroctve naskrze ohlúpený, nasledovný výrok musí vydať, asíce: že jako je sväté Evangelium Kristové pre celé pokolenie ľudské po všetky vky blahostne a spasiteľné pre život večný, tak podobne to isté sú predmenované články v časopise «Krešfane a Otcovský hlas Andreja Rojku» pre utlačení národ slovenský uverejnené, po všetky časy blahonosne a spasiteľne.

Jozef Kučera, učiteľ v odpočinku.

Verejné odpýtanie.

S týmto dávam na vedomie ct. obecnstvu «Krešfana» aj všetkým čitateľom novín, že ten dopis z Prenčova daný, v č. 45. «Krešfana» od 10. novembra obsažený a moju radosť nad neočakávané javiacou sa statnou rozvažitosťou ľudu nášho slovenského vyražajúci, písal som ja na základe zprávy pp. doč. pokl. Andreja Kmeťa odo dňa 29. októbra b. r. z príčiny tej, že sa našiel v národe našom slovenskom i jedon «želiar» t. t. p. Ďuro Dobrotka, ktorý uznal za hodné a užitočné prihlásiť sa za účastinára ku malostracínskej kamenouhelnej bani s 2 účastinami, složiac na ne hneď aj predpísaných 100 korún; a že na mieste p. p. doč. pokl. mena nemalo stáť žiadno, alebo moje. A tak, keď jeho meno len z omylu radosťou zapríčineného ta prišlo, odpýtujem ho za to, spolu ale prosím ct. čitateľov si ta moje meno domysleť.

V Békásmederi, dňa 26. novembra 1900.

Franko Kabina, preds. doč. správy.

Prievídza.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Dôstojný Pán Redaktor!

Ráče dovolíť, aby sme Vás s jedným listom navštívili mohli, lebo veru naši mešťania, ba aj okolitý ľud veľmi rád číta «Krešfana», lebo sa už viac ráz presved

čil, že z toho sa vždy pravdu dozvie a má v ňom opravdového radcu, ktorý mu vždy rovnú cestu ukáže.

Známe je to už z novin, že gróf Ján Pállfy starší chcel skrzeva kopanie kamenného uhlia v chotári prievidskom a aj na bližších dedinách kontrakty robiť jak s Prievidzanmi tak aj zo susednými dedinami, ba už tak ďaleko bola vec dozretá, že kontrakty boli už aj napísané a mešťania prievidskí začali sa podpisovať, keď naraz prišiel jeden vyslanec od šalgo-tarjanskej spoločnosti a upozornil jak prievidzanov tak dedinčanov, že tie kontrakty sú zlé čo s Pállfym chcú porobiť a že šalgo-tarjanská spoločnosť ešte raz tolko dá od každého centa prvých millionov centov, že sa zaviazne každoročne najmenej 25,000 korún do mestskej pokladnice zaplatiť, a že keď by mesto od centa nechcelo plácu, tak sa zavazuje paušálne 47,000 korún ročne položiť za 60 rokov.

Pravda, jak s takýmto návrhom prišli, pán rychtár Koloman Brestyenzsky ponevác tomu vyslancovi veľmi nedôveroval, lebo si ani nemohol pomysleť, že proti tomu malému návrhu grófa Pállfyho, tak veľký a užitočný návrh sa dá spraviť, sadol s ním na železnicu a šiel do Pešťbudína presvedčiť sa u direktie, či za ten návrh stojí, a jak bol milo prekvapený, keď mu direktia povedala, že stojí za ten návrh a mu hneď 20,000 korún do rúk zložila.

Naturálne následky toho byly, že prievidzania kontrakty s Pállfym urobené, ale ešte nepodpísané odvolali, jak samosprávne katolícke obce, tak aj kompossessorat. Toto ale pána slúžneho Felberga strašne prekvapilo a mrzelo, lebo tu bol v tejto veci agent Pállfyho, on behal po obciach jako zdivený, aby len s Pállfym robili kontrakty, a aj včul behá, vyhráza sa, prosí, aby len ostali pri Pállfym. Pravda to nič nepomáha, lebo naňho nikto nič nedá, a je to veru špatno, že taký slúžny, ktorý z halierov ľudu žije, ide proti ľudu robiť a millionárovi do vrecka nadháňať, to není pekný charakter od predstaveného. A to len všetko preto, lebo si myslel, že keď sa mu podarí ľud naviesť, bude ho Pállfy podporovať v kortešovaní na Markohut Haladára. To je veru tiež pekne, aby Markohut dostal mandátum, to by prievidzania a ostatnie obce s tisícami a stáiscami ztraty zaplatili. To je hľa otec ľudu, ten sa dobre stará o dobrobyt ľudu, a takého človeka aby ľud počúval, to by tolko bolo ako sebe na krk štranok uviazaf.

Dožili sme sa už všeličoho, boli sme potrestaní Bachovým systémom, mali sme cudzích úradníkov Čechov a Moravcov, ale to môžeme povedať, že také násilnosti, také brojenie proti interessu ľudu sme ešte nikdy nezkušili, jako včul.

Včul sa úradníci len ponosujú, že majú mnoho práce a pýtajú zvýšenie platov, čo už v mnohých stoliciach aj obsiahli. O to sa nik nestará, aby za tie platy aj niečo robili k úžitku ľudu, aby hľadeli obecné dôchodky zvýšiť, daňky znížiť. O to sa nestarajú nič, nech len im je dobre, nech oni môžu len každý deň svoje víno lebo pivo vypiť, dobré cigáre fajčiť, karty zahrať, lebo to im patrí, o ostatné sa nestarajú nič, to nech notár odbaví v obci

jak chce. Oni sa len vtedy ukážu, keď treba kortešovať, lebo na ablegáta alebo na doktora, rychtára, notára atď. Však síce u nás sa všetci úradníci len vymenujú. Notár, rychtár sa vždy len jedon kandiduje, lebo tých druhých, ktorí by sa hlásili popredku odstránia a tak vždy musí byť ten rychtár, notár, doktor, koho slúžny chce.

Ale však nezúfajme, bližia sa voľby, vyvoľme si takého ablegáta, ktorý takémuto slúžnému bude vedieť na prsty klopať, a pri budúcej voľbe stolických úradníkov bude vedieť patričné pokroky robiť, aby nám zase takýchto ľudí na krky nedali.

S Bohom do videnia.

Prievidzania.

Z vidieku na Dušičky.

(Pokračovanie.)

§. 22. Správna rada je na to, aby všetky poriadky jako duševného tak aj hospodárskeho správcu na vedomie vzala, uvážila, svojou poradou sdokonálila a ku prevedeniu odobrila, prevedené úkony ale tak pred výborom, ako aj valným shromaždením ospravedlnila, úkol jednotlivých činiteľov okolo zavedovania určila, sťažnosti týchto vypočula a slušné i spravodlivé prosby vyslyšala, krivdy napravila.

Zo zasadnutí jej vedie sa riadne zápisnica.

§. 23. Správna rada určuje podmienky prijatia alebo príčiny prepúšťania zamestnancov, a proti jej rozhodnutiam niet právnej nápravy ani odvolania sa. — Uzavretia svoje oznamuje výboru.

§. 24. Ani predseda ani podpredseda, ani obaja správcovia nie sú členami výboru, a títo poslední dvaja môžu byť stále i s platom kroz výbor ustanovení.

§. 25. Členovia správnej rady musia byť vždy z lona výboru vzatí a týmto vyvolení.

§. 26. Povoláním výborníkov a náhradníkov valným shromaždením volených je: z poverenia valného shromaždenia spravovať všetky záležitosti spolkové a týmto cieľom volí výbor z lona svojho správnu radu, ktorá je povinná všetky svoje rozhodnutia a uzavretia pozatýmne výboru k odobreniu predostreť; výbor predkladá návrhy svoje a ním pokonané záležitosti k odobreniu valného shromaždenia, povoľuje na návrh správnej rady značnejšie innestície, zariadenia, opravy, kúpy, odpredaje, ktoré ku prospechu spolku poslúžiť môžu; výbor určí spôsob uzavierania všetkých smlúv, ktoré sa či duševnej lebo hmotnej stránky spolkového života a činnosti týču, a ospravedlní svoje pokračovanie s prednesením náležitých dôvodov pred valným shromaždením.

Výbor volí zpomedi členov spolku stáleho predsedu, podpredsedu, duševného a hospodárskeho správcu i pravotára. Jestli sa za takého úd výboru vyvolí, zaujme jeho miesto náhradník.

Proti uzavretiam výboru má miesta odvolanie sa na valné shromaždenie.

§. 27. Ktorý výborník sa na zasadnutí predsedom mu oznámenom súčasťou nemôže, musí to po obdržanom pozvaní behom troch dní predsedovi oznámiť, aby tento

jedného lebo druhého náhradníka dľa postupu najviac obdržaných hlasov, alebo, akby sa voľba vykriknutím bola piala jednohlasne, dľa svojho dobrozdania do zasadnutia povolať môže.

§. 28. Náhradník takéto povolanie obdržavší, povinný je to uposlúchnuť a do zasadnutia sa ustanoviť.

§. 29. Z výborového zasadnutia musí sa vždy riadna zápisnica napísať a síce hneď v zasadnutí a všetkými prítomnými údmi porady podpísať.

Jedon úd výboru píše túto zápisnicu, ktorého predsa ku tomu ustanoví.

Ktoby zpomedi výborníkov odchodnú mienku mal, povinný je takovú pri podpise dôkladne oddôvodnenú naznačiť.

Výbor uzaviera väčšinou hlasov prítomných výborníkov, a je schopný uzavierania keď sú šestoria výborníci alebo pozvaní náhradníci prítomní.

§. 30. Povoláním pokladníka je: svedomite opatrovať peniaze spolkové, ich zúrokováť a nimi sporiť, ich rozmnožovať a na poukážku predsedu s odobrením výboru alebo správnej rady vystavenú a protidzorcom podpísanú peniaze vyplácať a príjdené peniaze prijímať, ochrániť.

§. 31. Povoláním účtovníka je: príjdené a vydávané peniaze s účtovať a do účtnej knihy zapisovať, a vyplatené poukážky i kvitky s pokladníkom spolu podpisovať.
(Pokračovanie nasl.)

Jaké kalendáre máme kupovať?

Veľmi odporúčame «**Sväto-Štefanský kalendár**». Vydáva Szt. Gellért nyomda, Budapest, VIII. Práter-uteza 44. Kalendár tento je už dosť z predošlých rokov známy našim čteným čitateľom. Čo sa zovňajšku kalendára týče, bude on veľkolepým a prekvapí tohoto roku et. odberateľov. Ale aj obsahom bude sa líšiť od všetkých iných kalendárov. Lebo okrem náboženských článkov sú v ňom aj také, ktoré ubohého ľudu až veľmi z blízka sa dotýkajú a sú v ňom také pravdy hlásané, ktorých nikde inakde nedočítate sa. Prítom utešené rozprávky a obrazy činia tento kalendár skutočne drahocenným. Vyznáme sa, že by nám bolo veľmi vzácné, keby et. čitatelia naši usilovali sa čo najviac rozšíriť kalendár tento, aby naše pravdy a ponosy ozývaly a pretriasaly sa po všetkých kútoch našich ubohých Rodákov.

Cena jedného výtisku je 30 kr. (60 hal.), 10 výtiskov 2 zl. 50 kr. (5 kor.), 20 kusov 4 zl. 50 kr. (9 kor.), 50 kusov 11 zl. (22 kor.) už aj s poštovou trovou ak peniaze napred pošlete.

V tom istom duchu písaný je aj «**Krešt'anský ľudový kalendár**» s utešenými obrazmi a rozmanitým obsahom. Cena tohoto je len 25 kr. (50 hal.), 20 výtiskov stojí len 3 zl. (6 kor.), 50 výtiskov len 7 zl. (14 kor.). Tieto výborné dva kalendáre dostať len u «**Szent-Gellért-nyomda, Budapest, VIII. Práter-uteza 44.**

Schopnejší čitatelia našich novin mali by sa chytró obrátiť s objednávkou a hromadne kúpiť tieto kalendáre. Mali by nielen zásluhu za dobrú vec, lež mohli by si prítom aj dačo zarobiť, keby tak po nediečkách predávali známym svojím kalendáre tieto po kuse, veď je v dnešný čas každému platný ten groš.

Odkazy redakcie.

N. N. v M. Dopis Váš nikto nepožiadaval. — **L'udomíl z horného konca.** Musíte aj Vy poshovieť nám. Nevieime čo to bude s tými dopisy. Aj slúbime, aj neuvěřejníme, lebo vždy dochodia nové, vážne. Váš by sme prosili: len takou rečou píšete jako ju ľud užíva. Netreba si príliš hlavu lámať nad vyberanosťou výrazov. To Vám s dobrej mysli radíme preto, lebo chceme aby ste sa v ľudovej spisbe sdokonaloval. Snáď v budúcom čísle uverejníme. — **Novotný A. Orkuta.** 10 predplatiteľov na «L. sv. A.» sme predznačili. Boh Vám odplatí za Vašu horlivosť. Číslo sa pošlú okrem zaznačených 10 aj pre sberateľa jedno. — **O. Rojko.** V budúcom č. Srdečný pozdrav. Aj tie «zákony» budú kohosi štekliť. Hja len na tolko sa starať o ľud, aby si prítom panskú gráciu nepokazil, to je nie po kreštanský. — **Z Kraju.** Je to trochu pichlavé. Museli by sme na tom čo-to zmeniť. — **Zaosek.** Článok nebude zbytočný. Ba to bude práve vhodné pokračovanie po mojom článku. Hasiča som dal adjustirovať. Stojí si tak hrdo jako dáky kulifaj čo sa na prvej triede ľubi vozit. My máme veľa práce. Srdečný pozdrav! — **J. Str. v K.** Poslaný nám článok pre «Listy sv. Antona» je výborný. Dobře to Vy Bratku píšete! Žiaľ Bohu aj my budeme o podobnom museť písať tu z Budapešte. Boh nás všetkých poteš a posilni! Hľadte aby aspoň tento náš časopis na okolí Vašom naši Bratia čítali! — **Neohrozený L'udák v Z.** Keby sme len miesta mali, vďačne by sme Váš dopis uverejníli. Ale pri toľkých dopisoch nemôžeme istotu sľúbiť. — **Do Rovného.** Do opratového nebudete museť dopisovať, lebo aj nebudete môcť. Pánom liberálnym ablegátom slovenským krivdí sa platiť naň po 600 korún, bo že nevidia žiaden účinok tých novín. Má vraj od nového roku zaniknúť. — **K. Cs. v Ž.** Prosím Vás, veď tých dopisov máme vyše sto na hromade. A niektoré písmo viete nedá sa dobre prečítať, alebo veľmi súkromné veci sú v niektorom opísané. — **Juraj Siroták v Schl.** Za uverejnenie dopisu nikdy netreba platiť. Keď budeme môcť, uverejníme ho, a vy nebudete povinen nič platiť zato.

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme et. obecnstvo, že temer všetky ceny sú v korunovej mene značen. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 klgr. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 7'25—7'69 kor., peštianska 7'25-7'40 kor., z Báčky 7'25 kor., banátská 7'30 korún.

Raž: 6'60—6'90 kor.

Jačmeň: na krm 5'85—5'90 korún, do pálenice — kor., na várku — kor.

Kukurica: 4'30—4'70 kor.

Múka pšeničná po 100 kil.

Číslo:	0	1	2	3	4	5
Cena:	25'40	27'40	22'40	21'80	21'70	20'40

6	7	7 ¹ / ₂	8
19'—	15'40	14'—	11'20

Otruby po 100 kil.: drobné 8·80 korún, hrubé 8·50 korún.

Proso: 2·20—5·60 kor., všetko po 100 kil.

Ovos: 5·50— kor.

Strova: *Fazuľa* veľká biela a okrúhla po 7·75.—
brnavá 7.—, pestrá 5.—, drobná 9·25—
9·75, cúdená —. *Hrach:* 10.—12.—, lúpaný
18.—. *Šušovica* horšia 11.—, lepšia 14.—
—.

Mak: 25.—26.—, všetko po 50 klg.

Semená: Červená datelina nová 62.—70.—. Lu-
cerna 41.—50.—, všetko 50 klg.

Sviňská masť 124—126.—, Slanina ³/₁₀₀ 120.—
⁴/₁₀₀ 116.—, udená dobrá slanina 116.— po
100 klg.

Lekvár srbský transito 42.—44.— po 100 klg.

Petrolej trojkřížový 47.—, dvojkřížový 45.— za
100 klg. netto.

Olej repcový 80.— za 100 klg.

Remeň: funtovice k. 154—160; teryc prima k.
150—158; anglické odpadky k. 145—148; telaciny k.
460—470; pitlingy 270; koňaciny vrázkované k. —
—; tažené k. —

Bliskavý remeň k. 145—150; prsné listy k. 175—
180; horniacke futrienky: strednie k. —, väč-
šie — metr. cent.

Spiritus odanový rafinovaný 116·50—, dena-
turovaný 37.—37·¹/₂.

Spisy redakcii zaslané.

Rozpomienky a kresby. Napísal Pavel Kuzmány. Sú to samé kratšie, veľmi milé, zábavné a poučné rozprávky. Sú ony zriedkavé skvosty v našej slovenskej spisbe: plné vtípu a pekných opisov, plné žartu a vážnych myšlienok. V nich vidíme Slovensko tak verne opísané, že láskou zahorí zaň každý, kto prečíta si Kuzmányho «Rozpomienky a kresby». Myslíme, že najkrajšie uctíme si pamiatku nebohého tým, keď rozširovať budeme tento krásny spis jeho. S tým i našu ľudovú spisbu podporujeme, lebo čistý zisk daroval na vydávanie spisov pre ľud. Cena jedného výtisku je koruna, s poštou o 10 halierov viac. Objednať možno knižičku i v administrácii «Ľudových Novín».

Srdce k Bohu. Katolícka modlitebná, poučná a spevácka knižka. Dľa P. Aug. Lehmkuhla S. J. a iných najlepších a najnovších prameňov spísal a pobožnému a pracovitému ľudu svojmu podáva Martin Kollár, farár v Nádaši, redaktor «Katolíckych Novín». So schválením najdôst. Ordinariatu arcibiskupského v Ostrihome. Na oslavu Spasiteľa Ježiša Krista koncom 19 a začiatkom 20. stoletia svojim nákladom vydáva Spolok Sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. 1899. Tlačou «Austrie» Franca Dolla vo Viedni. Str. 571. Cena neviaz. výt. 1 koruna 20 hal., viaz. výt. v plátne 2 koruny, viaz. v koži so zlatorezom 2 kor. 50 hal., v chagr. so zlatorezom 3 kor. a so spinkou 3 kor. 20 hal. Titulný obraz: Sv. Rodina.

Tlačou a nákladom Karla *Salvu* v Ruzomberku vyšly nasledujúce odporúčania hodné spisy:

Hrsti príkladov. 220 príkladov zo života nábožného, veľmi poučných. Strán 131. Cena sošitého výtisku bola 30 kr., teraz 30 halierov; tvrdo viazaného 38 hal.

Na túto knižku zvláštne upozorňujeme. Na dary pre ľud a školákov lepšej nieta.

«**Ja som nepoškvrnené počatie,**» to jest **Lurďská Panna Maria.** Modlitebná knižka. Spracoval Jozef *Kompánek*, farár veľko-ostriacký. Druhé opravené vydanie s povolením cirkevnej vrchnosti.

Do pozornosti

pánom roľníkom!

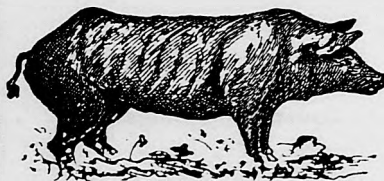
Každoročne objednávate mnoho hospodárskych strojov, a to z väčšej čiastky od firiem, ktoré Slovákom a kresťanom nežičia. Stroje sú obyčajne z ďaleka, drahé a v mnohých pádoch plané.

Kto potrebuje a chce si objednať **dokonalé, solídne a trváce hospodárske stroje**, — lebo prislovie je: čo je dobré, je i lacné, — nech sa obráti na nižepodpísaného a žiada si cenník jeho hospodárskych strojov. Tento sa mu dopošle zdarma a franko. Veď už i železničný dovoz z Bytče je lacnejší, nežli z Nemecka, z Rakúska alebo z Pešti.

Michael Treskoň,

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje
v Bytči (Nagy-Bittse).

Pozornosti našich hospodárov

čo najvrelšie odporúčame po celom svete rozšírený a za výborne účinkujúci uznalý liek

proti
dúlu sviň,

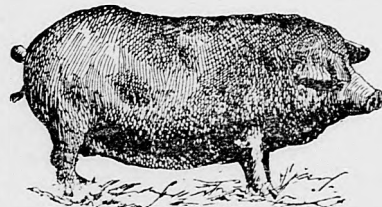
ktorý obmedzuje šírenie sa choroby tej; výbornou svojou chemickou slohou nielen od rozličných chorôb zachráni ošipané, ale aj vykrmeniu týchto v najväčšej miere pripomáha; o čom mnoho tisíc ďakujúcich listov a osvedčení svedčí. — Cena spolu s návodom jedného pôvodného polkilového balika je

koruna 1.—

jednokilového väčšieho

koruna 1.80

19 kilového baliko franco posíla

Szent-István gyógyszertár Somogy-Szill.

—————

Taktiež tam je k dostaniu, pri lámke, lúpaní, rheume, pri neduhoch krížov a iných kostí znamenité účinkujúci

Balsam proti lámke ktorý už pre mnohým prinavrátil úplne zdravie, — o čom pôvodné dokumentá svedčia. Pri riadnom užívaní povyháňa akokoľvek neduhy kostí, organizmus nápadne posilňuje, a týmto spôsobom jeho prirodzená vlastnosť je, že telu mladistvú ohybnosť dodáva.

Cena jednej pôvodnej kor. 1.40. Jednej väčšej pôvodnej skl. kor. 2.40

KAROL MOLLER

vínokupec

v Trnave, Belokráľ u. č. 433.

doručuje

Biele stolové vino 1 litrovej fľaši 40 kr.
 Biele pečienkové vino z pivnice p. gr. Telekyho 50 kr.
 Muškátlové biele z roku 1895 s obsahom 7 zl. od gr. Telekyho 75 kr.
 Perla Karpátov, výbor vína z roku 1892, 0'6 l. Zvlášte pre chudokrevných a zotavujúcich sa chorých 85 kr.
 Prázdne fľaše prijímajú sa nazad po 10. halieroch ak môj nápis je na nich.

Vina v sudoch.

Od 50 l. vyše bez dane po 100, 200, 300 l. atď.

Terajšia cena stolového vína je po 100 litroch 26 zl.

" " pečienkového vína " " 34 "

Ostatné putovanie do RÍMU!

1900. decembra 2-ho.

Cestovanie do Jeruzalemu a na Svätú zem

1901. februara 1-vej polovice.

Oby dve cesty riadi

„MAGYAR UTAZASI IRODA“

Budapest, IV., Zsibárus-utca 1.

Darmo a vďačne dáme vysvetlenie.

Neslýchaná lacnota!

1 kgr. bársakej farby olejovej farby 50 hal. (25 kr.)

1 kgr. Prima Patent I-á Firnis 72 hal. (36 kr.)

Samopozlatník.

Každý môže si sám pozlatiť obrazy lebo zrkadlo spolu so štetcom 1 fľaša 50 hal. (25 kr.)

Dostať

u bratov Brüll

dieľnovom sklade

Budapešť, VII., Dob-utca 46.

Dvojnásobne elektromagnetický kríž

Nie Voltov kríž!

R. B. Nr. 86967 uzdravuje a rozveseľuje, za čo dobre stojíme pri lámke, lúpaníu, astmatických galibách, beznivosti hucaniu uší, migrenu, kľobaniu srdca, boľasti hlavy a zubov, pohľavným nemociam, chladným rukám a nohám, krčom srdca, opilepsii, mokrosti postele, slabosti, záduhu, isebli, bladosťi závratu, zlému sluchu, nemociam nervov, influenze, žltosti, krčom žalúdka, ischiasu, udieraníu krve, krčom, proti všeobecnej slabosti a. t. d.

Nie tajní

prostriedok!

I 20-ročné choroby byly už takým spôsobom odstránené.

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecnstvo, že môj apparát nemá sa pomýliť s apparátom Voltu, ktorý na základe svojej neužitočnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetiční kríž nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané. — Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, naspäť dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj apparát upotrebiť.

Malý apparát stojí 4 krun. ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparát 6 krun. Pri ťažkých chorobách zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S dobierkou alebo s vopredným poslaním peňazí rozposiela hlavná ústredná predávajúca miestnosť pre vlast' a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,

Budapešť, V., Vadász-u. 42. M. Kálmán-u. na rohu.

Založená 1735.

*

Telefon 395.

Mestská lekáreň k

ČIERNEMU ORLOVI**Temešvár,**

vnútorné mesto, námestie sv. Juraja

Adresa telegrammu: Mestská lekáreň, Temešvár.

Chýrečný aether proti lámke a lúpaníu je najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lúpaníu a iným rheumatickým chorobám, proti trhaníu, boľasti nervov, pichaníu, boleníu zubov atď. Účinok je istý a chytrý, obyčajne po 1—2 natrení. Nesčíselné vďakočinenie to dokazujú. Cena fľaše 2 koruny, cena fľaše na prábu 1 koruna.

Vodka na prsá a na plúca: Výt'ah z kolociera s vápnom fosforového kyslíku stal sa svetochýrnyim následkom výborného výsledku, doposiaľ je neprekabáteným prostriedkom hojacim, ulavujúcim a soslňujúcim zvlášte pri kašli, somárskom hurute, pri zlých pľúcach, pri pľucovom hurute, pri zachripnutí atď. Vela vďakočinení potvrdujú istý výsledok tohoto prostriedku. Cena jednej fľašky 2 koruny, fľašky na prábu 1 koruna.

Krv čistiacie pilulky temešvárskej mestskej lekárne veľmi dobrú stolicu robia, ktorá chytro a prajne účinkuje bez toho, že by prameňom krčov bola, alebo aj v tej najmenšej miere nebezpečná bola, a preto tie pilulky odporúčame zvlášte pri tvrdej stolici, pri žalúdkovom hurute, pri zimnici, keď človek nemá chuti po jedle, a pri všetkých chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatulka 42 halierov, šest' škatuliek 2 koruny, 10 halierov.

Tieto vyprobované a za výborné uznane prostriedky dostať jedine v temešvárskej mestskej lekární, a len vtedy sú opravdivé sú-li obdarené obrannou známkou a podpisom. A preto varujeme sa falšovaných a napodobňovaných falošných vecí.

Posielame s doberkou, alebo predbežným poslaním summy (i s pričínením 32 halierov na balikovanie a poštové útraty) Objednané vyše 10 korún franco.

Kathreiner

je opravdivý len v známych

Kathreiner-balíkoch!

▲ tak nikdy v otvorených alebo v takých balíkoch, ktoré na prevedenie rátaajú.

Kneippova sladová káva Kathreiner
je ten najchutnejší a jedine zdravý a spolu
lacný dodatok k obyčajnej káve.

Kneippova sladová káva Kathreiner
s veľkou radosťou a s náležitou chuťou v sto
a sto tisíc familiach sa denne pije.

Kneippova sladová káva Kathreiner
výborne zastupuje obyčajnú kávu, keď ju lekári
zakazujú.

